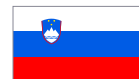

Evropska
komisija

EVROPSKI SOCIALNI SKLAD

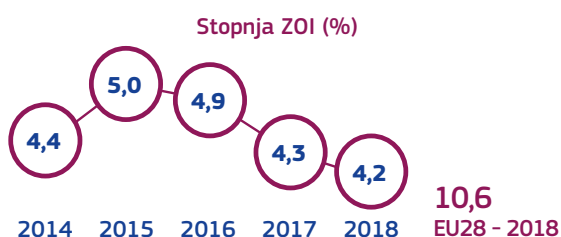
Podpora izobraževanju in usposabljanju: 2014–2018

SLOVENIA

POVZETEK

Sredstva 10. tematskega cilja ESS se uporabljajo za podporo izobraževanju, usposabljanju in poklicnemu usposabljanju za spretnosti in vseživljenjsko učenje. Več kot 261 milijonov evrov je bilo dodeljenih takim dejavnostim v Sloveniji, število udeležb pa je leta 2018 znašalo 74.343. Preglednica vsebuje povzetek glavnih ukrepov, rezultatov in do zdaj pridobljenih spoznanj v zvezi z uporabo teh sredstev v Sloveniji.

DRUŽBENO-EKONOMSKI OKVIR IN IZZIVI

- ▶ Slovenija od leta 2014 ohranja **zelo nizko in upadajočo stopnjo osipa**, s čimer je dosegla ciljno stopnjo EU v višini 10 % ali manj.
- ▶ Rezultati mednarodne raziskave PISA, ki se izvaja pod okriljem Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (OECD), so leta 2015 pokazali, da Slovenija v primerjavi z EU in povprečjem OECD beleži dobre rezultate, tj. **nizko število učencev s slabimi dosežki pri matematiki, branju in naravoslovju**.

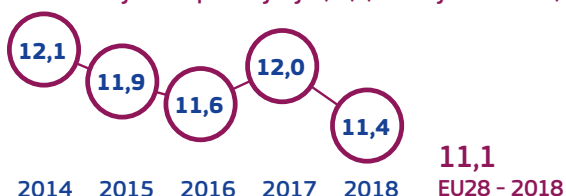
- ▶ **Stopnja dosežene visokošolske izobrazbe** je tudi visoka in nad povprečjem EU (42,7 % v letu 2018 v primerjavi s povprečjem EU v višini 40,7 %). Obstaja pomembna stalna razlika med stopnjo dosežene izobrazbe med ženskami in moškimi (56 % in 32 % v letu 2018).

- ▶ Obstaja **velik razkorak** med visokim izobraževanjem in potrebami trga dela. To gre pripisati slabi vključenosti delodajalcev in socialnih partnerjev v izobraževalni sistem.

- ▶ **Stopnja udeležbe odraslih pri izobraževanju in usposabljanju** je bila tik nad povprečjem EU v višini 11,1 % v letu 2018, vendar je upadala, zlasti v zvezi s starejšimi delavci v starostni skupini 55–64 let ter tistimi z nižjimi stopnjami izobrazbe.

- ▶ Splošno prebivalstvo v Sloveniji zaostaja na področju **pismenosti IKT** in e-znanja, stopnja pismenosti IKT pa je med osebami, stari med 16 in 19 let nad povprečjem EU.

Stopnja udeležbe odraslih, starih med 25 in 64 let pri izobraževanju in usposabljanju (%) (v zadnjih 4 tednih)

POJASNILA

ESS Evropski socialni sklad

TC10 10. tematski cilj

OP Operativni program

NPP naložbeno prednostno področje

* Podatki predstavljajo razmere na področju dejavnosti ESS v skladu z njegovim 10. tematskim ciljem in s štirimi naložbenimi prednostnimi področji za programsko obdobje 2014–2020, ki se izvaja do konca leta 2018, kakor je bilo sporočeno 1. oktobra 2019. V številnih primerih dejavnosti trenutno še niso končane ali pa so šele pred kratkim začele potekati.

* Ker bi lahko ena oseba pri dejavnostih ESS sodelovala več kot enkrat v obdobju, se poroča o številu udeležb. Podatki ne vključujejo tehnične pomoči.

* Če razčlenitev udeležencev v skladu z zaposlitvenim statusom, s starostjo in stopnjo izobrazbe v skupnem seštevku ne ustreza 100 %, pomeni, da ni bilo mogoče vključiti značilnosti sodelujočih v nekatere OP.

PREDNOSTNE NALOGE IN UKREPI ESS V SLOVENIJI

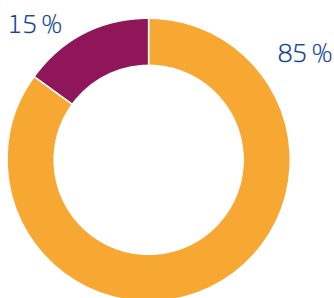
- ▶ Slovenija izvaja en operativni program (OP) ESS: tj. Operativni program za izvajanje kohezijske politike EU v obdobju 2014–2020.
- ▶ V OP so določene naslednja prednostna področja, pomembna za 10. tematski cilj (TC10):
 - ▶ **okrepiti dostop do vseživljenjskega učenja** s številnimi izobraževalnimi programi in programi usposabljanja, z ukrepi za priznavanje spretnosti in kompetenc ter s spodbujanjem prilagodljivih učnih poti;
 - ▶ **izboljšati pomen sistemov izobraževanja in usposabljanja za trg dela** z ukrepi za posodobitev modelov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, s spodbudami za usposabljanje na delovnem mestu pri delodajalcih, z dejavnostmi za povečanje privlačnosti in konkurenčnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter z ukrepi za krepitev kompetenc strokovnjakov;
- ▶ **delavci**, zlasti starejši od 45 let in z nizko stopnjo izobrazbe so prednostna ciljna skupina, v katero so usmerjeni številni ukrepi, prav tako pa tudi **študenti** na vseh ravneh izobraževanja in izobraževalno osebje.

29 % vseh sredstev ESS¹...

€ 261 245 949

... je dodeljenih naslednjim naložbenim prednostnim področjem TC10: krepitev dostopa do vseživljenjskega učenja (85 %) in izboljšanje pomena izobraževanja in usposabljanja za trg dela (15 %).

Dodelitev sredstev ESS TC10

○ krepitev dostopa do vseživljenjskega učenja NPP10.iii

○ izboljšanje pomena izobraževanja in usposabljanja za trg dela NPP10.iv

DEJANSKO STANJE

Leta 2018 je bilo v skladu s TC10 dodeljenih 92 % načrtovanih sredstev, pri čemer je njihova poraba znašala 33 %.

Število vseh udeležb dejavnosti v okviru TC10 do konca leta 2018:

74 343

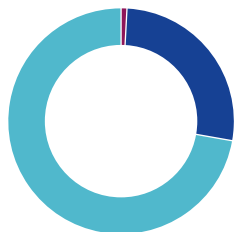
▶ **62 356** udeležb na področju dejavnosti za krepitev dostopa do vseživljenjskega učenja

▶ **11 987** udeležb na področju dejavnosti za izboljšanje pomena izobraževanja in usposabljanja za trg dela

¹ To vključuje le sredstva, namenjena izključno EU, ter sofinanciranje s strani držav članic.

PROFILI UDELEŽENCEV OB PREJEMU PODPORE

Zaposlitveni status

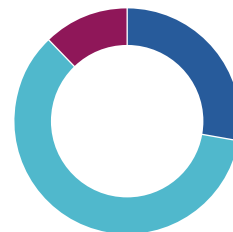
1 % (622) brezposelni
27 % (20 065) nedejavni²
72 % (53 656) zaposleni

Spol

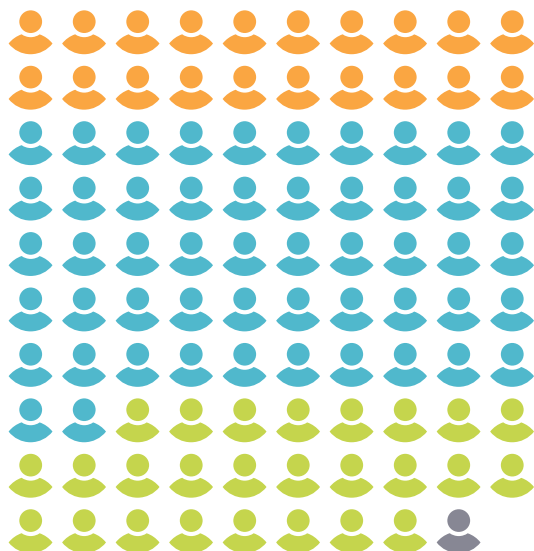

53 % žensk
47 % moških

Starost

28 % (20 524) < 25 let
60 % (44 997) 25–54 let
12 % (8 822) > 54 let

20 % Osnovnošolsko izobraževanje (ISCED 1) ali nižje srednje izobraževanje (ISCED 2)³

52 % Srednje izobraževanje (ISCED 3) ali višješolsko izobraževanje (ISCED 4)

26 % Visokošolsko izobraževanje (ISCED 5–8)

1 % brez izobrazbe (nobena stopnja ISCED)

3 223
Priseljenci

330
Ostale prikrajšane skupine

941
Sodelujoči invalidi

43
Brezdomci

Ključni dosednji dosežek dejavnosti ESS TC10 v Sloveniji vključujejo⁴:

- Po sodelovanju pri dejavnosti, ki jo financira ESS TC10, je bilo doslej zabeleženih **20 701** dobrih rezultatov, od katerih:
 - se je **4 600** sodelujočih vključilo v izobraževanje ali usposabljanje
 - je **12 812** sodelujočih pridobilo kvalifikacijo
 - se je **3 289** sodelujočih po koncu dejavnosti zaposlilo
- Napredek v skladu z **ukrepi za povečanje vključenosti v vseživljenjsko učenje** je bil zelo dober, pri čemer so bile pri sodelujočih, vključenih v razvoj kompetenc, svetovalne programe in/ali programe usposabljanja zabeležene zelo visoke stopnje dokončanja (več kot 75 %).

² Nedejavno prebivalstvo lahko vključuje denimo predšolske otroke, osnovnošolce in dijake, študente, upokojence ter gospodinje in gospodinjce, če ne delajo in niso razpoložljivi za delo ali ga ne iščejo.

³ ISCED je referenčna klasifikacija ZN za organizacijo izobraževalnih programov in povezanih kvalifikacij z izobraževalnimi ravni in področji.

⁴ Podatki udeležencev se zbirajo na začetku dejavnosti. Podatki o rezultati se zbirajo na koncu dejavnosti ali celo kasneje. Zaradi tega časovnega zamika se teh dveh sklopov podatkov (udeleženci in rezultati) ne sme neposredno primerjati.

SO ZDAJ PRIDOBILJENA SPOZNANJA

► Vključevanje uporabnikov

Izvajanje TC10 ESS v Sloveniji je pokazalo, da je vključevanje uporabnikov storitev v oblikovanje razpisov ključnega pomena za povečanje učinkovitosti. To se je izkazalo še posebno pomembno za določene ciljne skupine, kot so starejši delavci z nizko stopnjo izobrazbe, ki so kljub številnim izobraževalnim in svetovalnim programom in programom usposabljanja, usmerjenih vanje, ki jih je bilo v celotnem programskem obdobju še vedno težko doseči.

► Regionalno razporejanje programskih sredstev

Ker je izobraževalni sistem v Sloveniji centraliziran, je predstavljala razporeditev sredstev med dve regiji Slovenije izziv pri načrtovanju in izvajanju nacionalnih in sistemskih ukrepov. Regionalna delitev pri razporejanju programskih sredstev je vprašljiva, saj med regijama ni pomembnih razlik glede potreb.

► Učinkovit informacijski sistem

Informacijski sistem – e-MA –, ki podpira izvajanje OP je zelo zapleten. Toda s številnimi posodobitvami, katerih cilj je bil izboljšati njihovo prijaznost uporabniku, delovanje in funkcionalnost, in z ekipo strokovnjakov, ustanovljeno za usposabljanje osebja v zvezi z uporabo sistema, se je izkazal za vse učinkovitejšega pri spremljanju izvajanja OP ter poročanju o tem.

► Zmanjševanje upravnega bremena

Po anketi, izvedeni med upravičenci ESS, v kateri so ocenjevali svoje sposobnosti in potrebe po usposabljanju, je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport organiziralo usposabljanja za prejemne organizacije in okrepilo obiske na kraju samem, da bi nudilo neposredno pomoč. Čeprav še vedno obstaja stalna potreba po krepitvi zmogljivosti upravičencev za izvajanje, je bil zabeležen napredek.

► Pritegnitev delodajalcev

Za dejavnosti ESS, katerih cilj je okrepiti poklicno izobraževanje in usposabljanje, se je soodgovornost podjetniškega sektorja izkazala za ključno. Tovrstne dejavnosti, usmerjene v poklicno izobraževanje in usposabljanje, so več kot učinkovite, kadar so v razvoj dejavnosti jasno vključeni predstavniki podjetniškega sektorja, ki je motiviran in zainteresiran za zagotavljanje priložnosti usposabljanja na delovnem mestu.

► Skladnost z ESRR

V okviru TC10 sta ESS in ESRR usklajena, pri čemer se ESRR uporablja za podporo pismenosti IKT in razvoju nujne infrastrukture. Ti ukrepi so dopolnjevali ukrepe, financirane v okviru TC2 (Izboljšanje dostopa do IKT in povečanje njihove uporabe in kakovosti).

PRIMERI PROJEKTOV

► Središča znanja za razvoj človeških virov

Cilj teh središč je boljše usklajevanje spretnosti s potrebami trga dela. Podjetja iz določenih sektorjev vzpostavijo partnerstva za prepoznavanje vrzeli na področju znanja, ter za oblikovanje in izvajanje programov usposabljanja za njihovo odpravo. Ti programi potekajo v obliki usposabljanja v podjetju ali zunaj njega, kjer se združijo udeleženci z istim poklicnim profilom iz različnih partnerskih podjetij. Doslej se je razvilo 19 sektorskih partnerstev, v katerih je sodelovalo 550 podjetij in več kot 50.000 udeležencev.

► Programi za pridobivanje osnovnih in poklicnih kompetenc (2018–2022)

S to dejavnostjo se financirajo programi za pridobitev osnovnih in poklicnih kompetenc, ki so v prvi vrsti usmerjeni v manj kvalificirane in manj izobražene odrasle, s posebnim poudarkom na tistih, ki so starejši od 45 let. V financiranih programih poteka učenje osnovnih kompetenc, računalniško opismenjevanje in učenje jezikov, svetovanje pa je na voljo v vseh programih.

► Povezovanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja s potrebami trga dela

Cilj te dejavnosti je zagotoviti boljše usklajevanje in vključevanje sistema poklicnega izobraževanja s potrebami trga dela z mehanizmom spodbud za delodajalce, da nudijo usposabljanje na delovnem mestu vajencem, dijakom srednjih poklicnih in študentom višjih poklicnih šol. Dejavnost izvaja Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije, ki je tudi odgovoren za izplačevanje spodbud.

DODATNE INFORMACIJE

Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Poročilo o izvajanju evropske kohezijske politike 2014–2020 za obdobje od januarja 2014 do konca junija 2019, <https://www.eu-skladi.si/sl/dokumenti/porocila-mnenja-tolmacenja/porocilokp.pdf>

Evropska komisija, Študija za pomoč pri ocenjevanju podpore ESS izobraževanju in usposabljanju (tematski cilj 10)

ESS v Sloveniji: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=399&langId=sl>

Spletna stran ESS v Sloveniji: <https://www.eu-skladi.si/kontakti>

